

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

היכל ששי
שולשלת האור קובץ
שער עשרים ואחד

מאמר ויקהלו אל המלך שלמה

תר"מ

מ א ת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שמואל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"ק

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה

מאה ושתים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאותו

לזכות

החתן התי' עקיבא יצחק וזוגתו מרת זי שא שיחיו גרינבוים

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

י"ט אלול, ה'תשס"ד

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' מרדכי אליעזר וזוגתו מרת שולמית שיחיו גרינבוים

הרה"ת ר' שמואל זאנוויל וזוגתו מרת צירל שיחיו גאלדמאן

זקניהם

הרה"ת ר' אלחנן הלוי וזוגתו מרת שרה שיחיו לאבענשטיין

הרה"ת ר' שמעון וזוגתו מרת אסתר שיחיו גאלדמאן

הרה"ת ר' יצחק יעקב וזוגתו מרת שרה מלכה שיחיו סיימאן

מרת חי' מרים שתחי' ראזענבלום

שיהי' בבחי' גילוי לע"ל ישבו בסוכות, דהיינו שעתה בסוכות נמשך בחי' איתן האזרחי, אך שהוא רק בבחי' מקיף לבד. והנה איתן הוא אותיות תנאי, והיינו שמתחלה צריך שיהי' בחי' תנאים וכמ"ש וישב הים לפנות בקר לאתנו, וארז"ל לתנאו, שע"י שמקיים את התנאי עי"ז בא לאיתנו, וכך שיבא לבחי' איתן צריך שיהי' מתחלה בחי' תנאים שהוא ענין גשם של תורה שהוא בחי' אתעדל"ת ויבא כגשם לנו, ובחי' זו נק' תנאים אם יש אתעדל"ת אז הוא בחי' אתעדל"ע, ואם לאו שאין אתעדל"ת ממילא אין אתעדל"ע שזהו בחי' תנאים, וזהו מ"ש אם בחוקתי תלכו אם הוא תנאי וכשמקיימים התנאי אז ונתתי גשמיכם בעתם, ולהיפך ח"ו נא' ואם לא תשמעו כו'. ובעבודה זהו"ע עשרת ימי תשובה שהוא בחי' אתעדל"ת, ועי"ז נמשך אח"כ בסוכות בחי' איתן כל האזרח בישראל, אך עתה הוא רק בבחי' מקיף, ולע"ל יהי' בבחי' גילוי ממש, טל תורה מחייהו כו'.

פתח דבר

לקראת י"ג תשרי הבעל"ט, יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מהר"ש זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע בשנת תרמ"ג –

הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה „ויקהלו אל המלך שלמה“, מאת כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע מחג הסוכות שנת תר"מ.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה מבוך כתי"ק, והוא תדפיס מ"ספר המאמרים תרל"ט" חלק ב' שנמצא בדפוס.

*

לתועלת הלומדים ומעיינים הוספנו בשולי הגליון ציונים ומראי מקומות – נערכו ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב והרה"ת ר' יהונתן דוד שי' (בהרב"צ ע"ה) רייניץ.

מערכת „אוצר החסידים“

וא"ו תשרי ה'תשס"ה
מאה ושתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאותו
ברוקלין, נ. י.

MAAMMAR

VAYIKOHALU EL HAMELECH SHLOMO —5640

Copyright © 2004 by

“KEHOT” PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / Fax 778-4148

www.kehotonline.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

בס"ד (חג הסוכות, תר"ם).

ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האתנים בחג הוא החדש השביעי. ירח האתנים הוא חדש תשרי לפי שבו מאיר בחי' איתן האזרחי, והנה אותיות איתן משמשות לע"ל, שלע"ל יהי' גילוי בחי' איתן, וזהו משכיל לאיתן האזרחי פי' שלע"ל יזרח בישראל בחי' איתן, וכתיב כל האזרח בישראל ישבו בסוכות פי' כל מה שעתידי להזריח בישראל, עכשיו ישבו בסוכות, שהארה מבחי' זו מתגלה בחגה"ס וע' בהג"ה לד"ה ראה אנכי נותן בענין אזרח שהוא ש' ע"ב שלמעלה מס"ג מ"ה תהו ותיקון, ולכן נק' ירח האתנים כו'.

והענין הוא, דהנה ארז"ל עוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתי, והנה עוה"ב קאי על עולם התחי', שאין לומר שהוא קאי על עולם הנשמות דא"כ מאי רבותי' שאין בו לא אכילה ולא שתי, ועוד דקחשיב התם במשנה ואלו שאין להם חלק לעוה"ב, האומר אין תחיית המתים מן התורה הוא כפר בתחיית המתים ע"כ לא יקום בתחיית המתים, נמצא מבואר שעוה"ב קאי על עולם התחי' שיעמדו הנשמות בגופים דוקא ואעפ"כ לא יהי' אכילה ושתי'. ולכאורה אינו מובן איך יכול להיות שהגוף יחי' בלא אכילה ושתי'. אך הענין הוא דהנה לע"ל יהי' נמשך תוס' וריבוי אורות ועי"ז

אוה"ת ראה ע' תרסג. ובכ"מ. לעיל ד"ה החדש הזה לכם. בחי' איתן האזרחי . . . אותיות איתן משמשות לע"ל: ראה לקו"ת דברים יח, א. אוה"ת וחי שבב, סע"א ואילך. סה"מ תרכ"ו (הוצאת תשמ"ט) ע' רח. ובכ"מ [באוה"ת וחי שם כתב ע"ז: מה שאותיות איתן משמשות לעתיד, דהנה פי' הפשוט דאזרח היינו לשון עתיד, אזרח עתיד אני להזריח אור, מפני שאותיות האל"ף הוא מאותיות איתן משמשות לעתיד].

וע' בהג"ה לד"ה ראה אנכי: אוה"ת ראה ע' תרלו. וראה גם סה"מ תרכ"ו ע' רח. עוה"ב קאי על עולם התחי': כדעת הרמב"ן בשער הגמול בסופו, וכ"ה ההכרעה בתורת החסידות, ראה לקו"ת צו טו, ג. דרושים לשבת שובה סה, סע"ד. דרך מצותיך יד, ב. ובאוה"ת חוקת סע"ת תתט (ועד"ז שם כרך ה ע' א'תרל"ז): ורבינו ז"ל בכל הדרושים הזכיר רק דעת הרמב"ן לבד.

לע"ל . . . גם הגוף ניזון מזיו השכינה: ראה בארוכה המשך וכנה תרל"ז פרק פח ואילך. פצ"א-ב. ד"ה אלה תולדות נח תרל"ז. וראה גם

ויקהלו אל המלך שלמה: הוא ד"ה זה כסה"מ תרכ"ט ע' שעה ואילך. וכאן הוא בתוס' איהו הגהות. פ"א מהמאמר ופ"ה ואילך מיוסד על ביאור לד"ה האינו בס' מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' שס ואילך. והערות ע"ז באוה"ת האינו ע' א'תרמב ואילך [ולכמה ענינים שבהמאמר ראה ד"ה האינו בלקו"ת האינו עג, ד. ובס' מאמרי אדה"ז תקס"ז שם ע' שנה ואילך]. פרקים ב"ד מהמאמר מיוסדים על הערות לביאור האינו הנ"ל באוה"ת האינו (כרך ו) ע' ב'תקכב ואילך.

המאמר נמצא עם הוספות ושינויים בד"ה אני לדודי שבסה"מ תרס"ג ח"ב ע' שכד ואילך. ובד"ה להבין ענין שמח"ת בסה"מ תשל"ע ע' 33 ואילך. פרקים ה' מהמאמר נמצאים בתוס' ביאור ובאריכות: בד"ה לך בהמשך תרס"ז ס"ע נז-סג. ובד"ה כי לי בני' בסה"מ תרפ"ז ע' קעה ואילך. ובד"ה מרגלא בפומי' כו' תכלית חכמה בסה"מ תרפ"ט ע' 105 ואילך. וראה גם ד"ה מרגלא בפומי' תשכ"ט. תשי"מ (סה"מ מלוקט ח"ה ע' צד ואילך). תשמ"ז.

ירח האתנים הוא חדש תשרי: ראה בארוכה ד"ה ויקהלו באוה"ת נ"ך ע' סא ואילך. וראה גם

שע"י התהפכות בחי' אף דוקא שהו"ע אתהפכא מחשוכא לנהורא, עי"ז הוא מרבה בחי' רביעית, שיגיע לבחי' רעו"ד שהוא בחי' יר"ע כו', ולזה סובר המ"ד מעשה גדול כו'. וזהו מ"ש וצדקה כנחל איתן כו', שע"י צדקה דוקא שהוא בחי' מעשה עי"ז נמשך בחי' נחל איתן שהוא בחי' רעו"ד.

ז) אך צ"ל שהרי סתם לן תנא שת"ת כנגד כולם, שמשמע שאין בזה פלוגתא כלל. אך הענין הוא דהנה כתיב יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי, שיש שני בחי' בתורה בחי' מטר ובחי' טל. והנה מטר שהוא מים, מים יורדים מגבוה לנמוך שהוא ענין המשכת התורה לברר בירורים כשר פסול כו', וזהו ענין התורה ששייך לבחי' מעשה תלמוד גדול כו' מפני שמביא לידי מעשה. אך יש בחי' בתורה שנק' בשם טל, והנה טל הוא בחי' אור וכמ"ש כי טל אורות טליך, שאור הוא למעלה מבחי' מים, והיינו שהוא בחי' תורה שאינו שייך למעשה כלל. וכמו למשל תורה של ענין הקרבנות שאינם שייכים עתה למעשה כלל, ודרך כלל טל תורה הו"ע פנימי' התורה, כי טל הוא בחי' א' עם מן וכמ"ש וברדת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו, והנה מן הוא לחם מן השמים שהוא מזונא דחכמתא שהו"ע פנימי' התורה, וזהו ענין טל תחי' שיהי' לע"ל, וכמשארז"ל כל העוסק בתורה טל תורה מחייהו, והיינו שלע"ל יהי' גילוי בחי' טל תורה כו'. ועוד יש מעלה בטל, דהנה ארז"ל כנסי' שאלה שלא כהוגן ויבא כגשם לנו, והקב"ה השיבם כהוגן אהי' כטל לישראל, וההפרש שבין גשם לטל שגשם הוא מלמטה למעלה דהיינו בבחי' אתעדל"ת אתעדל"ע, אבל טל לא מיעצר לעלמין לפי שהוא בחי' אתעדל"ע לבד בלי אתעדל"ת כלל. וזהו מ"ש סתם ות"ת כנגד כולם שמשמע שאין בזה שום מחלוקת כלל, והיינו כי בבחי' גשם של תורה שהוא בחי' תורה השייך למעשה בזה יש מחלוקת שיש סברא שתלמוד גדול, ויש סברא שמעשה גדול, אך בבחי' טל תורה בזה אין שום מחלוקת שכ"ע סברי שת"ת כנגד כולם.

והנה בזה יובן ענין ירח האתנים שהוא חדש תשרי, והיינו כי בחדש תשרי הוא התגלות בחי' איתן, וזהו מ"ש כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, כל האזרח בישראל היינו בחי' איתן האזרחי שהוא בחי' טל תורה כו', בחי' אתעדל"ע לבד

כל האזרח בישראל היינו בחי' איתן האזרחי . . . ישבו בסוכות . . . בבחי' מוקף: ראה לקו"ת דרושים לשמע"צ פח, ג. מאמרי אדה"ז הקצרים ס"ע עג"ד. תקס"ד ע' רלא. סה"מ תרכ"ז ע' תט. תרכ"ט ע' שפג. תרל"ב ח"ב ע' תקכד. ע' תקכט. תרל"ז ח"ב ע' שסט. המשך תער"ב ח"א ע' קנז. סה"מ תשי"ג ע' 52. סה"מ מלוקט ח"א ע' קעט. רנא. שנט. תמו. ועוד.

שיש שני בחי' בתורה בחי' מטר ובחי' טל: ראה בארוכה לקו"ת האינו עג, א ואילך. עד, ב ואילך. עטרת ראש מד, א ואילך. פירוש המלות לאדהאמ"צ י, ג. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ב ע' שנד. וע' תרמג ואילך. סה"מ תרכ"ט ע' תד ואילך. וש"נ. תרל"ד ע' מא. וע' מג. המשך תער"ב ח"ב ס"ע איט ואילך. מן הוא לחם מן השמים . . . טל תחי' שיהי' לע"ל: ראה לקו"ת ר"פ עקב יג, ג ואילך.

יהי גם הגוף ניזון מזיו השכינה, וכמ"ש במד"ר ע"פ ואתה מחי את כולם, וכך לע"ל שיהי בחי' תוס' אורות עי"ז יהי גם הגוף ניזון מזיו שכינתו ית', ולא יהי צריך לאכילה ושת' גשמי', וכמו למשל אבוקה גדולה מאירה למרחוק מאד, וכך לפי שיהי מאיר בחי' תוס' אורות שהוא בחי' אבוקה יהי הגוף ג"כ ניזון מזיו השכינה. והנה תוס' אורות שיהי נמשך לע"ל זהו ע"י היום לעשותם שהוא בחי' עולם המעשה, דהיינו ע"י המצות שמקיימין עתה, ועי"ז יהי נמשך תוס' אורות וכמ"ש ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה, לעבדה זו רמ"ח מ"ע ולשמרה זו סס"ה ל"ת ועי"ז נמשך תוס' אור בג"ע, וכך לע"ל ע"י המצות יהי נמשך תוס' אורות כו' ועי"ז יהי גם הגוף הגשמי ניזון כו'.

ב) ולהבין זה בתוס' ביאור, צ"ל מקודם מ"ש באתי לגני אחותי כלה אכלתי יערי עם דבשי כו', ופי' בזהר אכלתי יערי זו בחי' יוצר אור, עם דבשי זו ק"ש, שנק' בשם אכילה, לפי שתפלות כנגד תמידין תקנו, והנה בקרבנות נאמר את קרבני לחמי לאשי שהקרבנות נק' בשם לחם לחמי כו', וכך התפלה נק' בשם אכילה אכלתי יערי כו'. ולהבין איך שייך למעלה בחי' אכילה, שהרי משה כשהי' בהר עם ה' לחם לא אכל ואיך יתכן למעלה בחי' האכילה. אך הענין הוא שע"ז פי' בזהר באתי לגני אכלתי יערי אבל באתרי' לאו אורחי' למיכל. והענין הוא דהנה הקרבנות שהיו מקריבין ע"ג המזבח היינו שהיו מקריבין בהמה גשמי' ע"ג המזבח והיתה נכללת באש שלמטה ובאש שלמעלה, ועי"ז היתה נתעלי' לשרשה שהוא בחי' פני שור מהשמאל, ועי"ז שהיתה נכללת בשרשה עי"ז נעשה והחיות נושאות את הכסא דהיינו גם בחי' אדם שעל הכסא, וכמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם, והיינו כי אדם הוא בחי' קוין בחי' מדות עליונות, חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא כי אמרתי עולם חסד יבנה מכלכל חיים בחסד כו'. אך הנה עצמות אוא"ס הוא לאו

אוה"ת בראשית לד, ס"ב וע"ז ואילך. סה"מ תרכ"ט ע' כא"כ. תרנ"ט ע' קה ואילך. המשך תרס"ו ע' תקכח. המשך תער"ב ח"ג ע' א"תמג. סה"מ תרנ"צ ע' ריט. ס' השיחות תורת שלום ע' 127 ואילך. ובכ"מ.

וכמ"ש במד"ר ע"פ ואתה מחי את כולם: ראה שמו"ר פל"ב, ד: שאין מלאכי השרת ניזונים אלא מזיו השכינה שנאמר ואתה מחי את כולם. ושם פמ"ז, ז: ומאין הי' משה אוכל מזיו השכינה שנאמר ואתה מחי את כולם. וראה גם אוה"ת דרושים ליוה"כ ע' א"תפזח.

ולהבין זה בתוס' ביאור: בהבא להלן [פרקים ב'ד] ראה אוה"ת האזינו שם ע' בתקכב ואילך. וראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' קמג"ד. אוה"ת אחרי ע' רצו וע' שא"ב. שה"ש (כרך ב) ע' תפג"ד.

אכלתי יערי אבל באתרי' לאו אורחי' למיכל: ראה בכ"ז [בנוסף להנסמן בהע' הקודמת] סידור עם דאי"ח רנא, ב. ובתוס' הגהות באוה"ת אחרי ע' צא. ביאוה"ז להצ"צ ח"ב ע' תתריט. אוה"ת שה"ש שם ע' תפה. וראה גם אוה"ת ויקרא (כרך ד) ע' תתקצט. פנחס ע' איעז ואילך. ואתחנן ס"ע רכד ואילך. נ"ך ריש ע' שז וע' שח"ט. שם (כרך ב) ע' תתמט. נתעלי' לשרשה . . פני שור מהשמאל: ראה לקו"ת שה"ש כה, ג. וראה גם סה"מ תרכ"ט ע' סט. וע' קיא.

והחיות נושאות את הכסא . . אדם שעל הכסא . . אדם . . בחי' קוין: ראה בכ"ז תו"א יתרו עב, ד ואילך. סה"מ תרל"ב ח"א ע' יב ואילך. וס"ע טו ואילך.

אך הענין הוא לפי שהאבה ישנו בטבע בכל א' לפי שנשי' עלו במח', רק שהאבה היא מוסתרת ונעלמ' וצריך להמשיכה מהעולם אל הגילוי ע"י התבוננות כו'. והנה אח"כ כתיב והיו הדברים האלה דהיינו שהכלי לבחי' אבה זו היא בחי' התורה דוקא, וכמארז"ל בספרי שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והי' העולם כו'.

וזהו מ"ש כל הנק' בשמי ולכבודי בראתי יצרתיו אף עשיתיו, כל הוא בחי' נשי' שנק' כל, ובחי' כל זה הוא הנק' בשמי, שמי הוא בחי' מל' שהוא בחי' זיו והארה בעלמא, ונשי' הם הממשיכים בבחי' שמי, והכלי לבחי' המשכה זו והו' מ"ש אח"כ ולכבודי בראתי אין כבוד אלא תורה, בראתי הוא בחי' תושב"כ, ויצרתיו הוא בחי' תושב"ע"פ, דהנה כתיב יוצר אור ובורא חשך, שבריאה נק' חשך לפי שהוא בחי' העולם כו', וכך תושב"כ הוא בחי' העולם לפי שהוא ברמז ובקיצור גדול ואינו מבואר בה עדיין איך לעשות המצוה, כמו תפילין אעפ"י שנאמר בה מצות תפילין עדיין אינו יודע איך לעשות התפילין, וע"כ נק' בראתי בורא חשך, ותושב"ע"פ נק' יצרתיו לפי שהוא בחי' גילוי ההעלם בחי' צורה לחומר, שנת' בה כל מצוה ומצוה איך לעשותה. אף עשיתיו הוא בחי' מעשה המצות, וע"כ נאמר עשיתיו, כי אף הוא מרבה בחי' רביעית, והיינו כדי שייגיעו לבחי' רעו"ד רצון פשוט שלמעלה מן השכל זהו דוקא ע"י מעשה המצות, לפי שמעשה הוא בחי' כפי' והכרח כמו גט המעושה, מעשין על הצדקה שהוא ענין כפי' והכרח ביטול הרצון שלמעלה מן השכל, וע"י ביטול רצון זה יגיעו לבחי' רעו"ד. וזהו מ"ש שמוע מזבח טוב, שמוע הוא ענין ביטול הרצון בלי טו"ד הוא למעלה יותר, כי שאל הלך אחר הטעם וא' הקימותי את דבר ה', אך טעה בזה כי צריך להיות בחי' שמיעה ביטול הרצון בלי טו"ד, וזהו טוב יותר. וזהו דעת המ"ד מעשה גדול לפי שמעשה הוא בחי' ביטול, ועי"ז נמשך המשכת אוא"ס שא"א כ"א ע"י צמצום, וכדי שיהי' בחי' צמצום זה זהו דוקא ע"י ביטול הרצון התחתון. וזהו אף עשיתיו, שאף הוא מרבה בחי' רביעית דהיינו בחי' רעו"ד. אך ע"ז נאמר אל תט באף עבדך, כי ג' פתחו באף, ומבחי' אף עשיתיו יכול ח"ו ליפול בבחי' אף שהוא ענין ג"ק הטמאות, וע"ז ביקש דוד אל תט באף עבדך, ויש ב' מיני עבד, כי עבד הוא בחי' קבלת עול שהוא ענין יראה, ויש ב' מיני יראה יר"ע ויר"ת, והיינו

וזהו מ"ש כל הנקרא בשמי ולכבודי: ראה גם לקו"ת ר"פ בלק סז, א ואילך. ועוד. ובחי' כל זה הוא הנקרא בשמי: במאמרי אדה"ז תקס"ז שם ע' שסו מוסיף: דהנה פי' כל הנקרא בשמי היינו ענין לשון נפעל שנקרא ונמשך בתוך שמי כי כך מורה לשון הנקרא בשמי שבחי' שמי למטה ממי שנקרא ונמשך שם מלמעלה. תושב"כ . . ברמז ובקיצור גדול . . ותושב"ע"פ . . גילוי ההעלם: ראה בכ"ז בארוכה לעיל ד"ה החודש הזה לכם. וש"נ.

אף הוא מרבה בחי' רביעית: ראה גם לקו"ת ויקרא ה, ד. בלק סט, ד. וזהו מ"ש שמוע מזבח טוב: ראה סה"מ תרכ"ט ע' שו. וש"נ. מעשה גדול לפי שמעשה הוא בחי' ביטול: ראה בכ"ז בארוכה לעיל ד"ה ושננתם. וש"נ. אך ע"ז נאמר אל תט באף עבדך: ראה גם לקו"ת דרושים לשבת שובה סז, א. האזינו עד, סע"א.

שלמעלה מהשכל והשגה בבחי' מס"נ ממש, וזהו בחי' איתן שהוא בחי' קשה, בחי' קשה עורף הוא, רצון שלמעלה מן השכל. ובוה יובן מה שריב"ז בכה וא' איני יודע באיזה דרך מוליכין אותי, ולכאורה אינו מובן הלא ארז"ל אמרו עליו על ריב"ז שלא הניח דבר גדול ודבר קטן והי' עוסק בתומ"צ כל ימי חייו ואעפ"כ בכה וא' שאינו יודע באיזה דרך כו'. אך לפי הנ"ל יובן דמה שהוא ע"פ השגה ושכל בזה לא הי' טועה, כי מה שהוא מחכמה ולמטה דהיינו בבחי' רצון התחתון הי' יודע שיצא ידי חובת שמים, אך מה שבכה זהו שמחמת ענוה טעה בעצמו בבחי' רעו"ד שלמעלה מן השכל והשגה שהוא בחי' מס"נ, בזה טעה ואמר שאינו יודע, אבל בבחי' הרצון שנמשך מבחי' השכל בזה לא הי' יכול לטעות כלל כו'.

וא"ו) **והנה** להבין מאין נמשך בחי' רצון פשוט זה שלמעלה מן השכל בנפש. הענין הוא, דהנה כתיב בנים אתם להוי' אלקיכם, ולכאורה אינו מובן איך שייך לומר בנים להוי' אלקיכם. אך הענין הוא, דהנה כמו שהבן נמשך ממוח האב דהיינו מבחי' עצמות החכמה ואינו כמו שאר השפעה כמו שכל או דבור שנמשך ג"כ מבחי' חכמה אך זהו רק חיצוני' החכמה, וזהו ענין המלאכים שאף ששרשן ג"כ מבחי' חכמה אך זהו רק חיצוני' החכמה, משא"כ נש"י עלו במח' דהיינו במח' הקדומה שהוא בחי' עצמות החכמה, וכמ"ש עם המלך במלאכתו ישבו, במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים, וע"כ נק' בנים כמו שהבן נמשך מעצמותו שהרי מוליד בדומה לו ממש, כך נש"י שרשן מבחי' עצמות החכמה ממש. והנה לפי שנש"י נמשכין מבחי' עצמות החכמה בחי' איתן, ע"כ נמצא בהם בחי' רעו"ד רצון פשוט שלמעלה מן השכל.

אך הנה בחי' רעו"ד הוא בבחי' אהבה מוסתרת שאינו בגילוי כו', וכדי שיומשך מן ההעלם אל הגילוי כו' זהו דוקא ע"י רצון התחתון הנמשך מבחי' השגה ושכל כו', שחיצוני' הלב הוא כלי לבחי' פנימי' הלב, שמתחלה צריך שיתבונן באלקות בבחי' השגה והבנה, ועי"ז אח"כ נמשך בבחי' רעו"ד הנמשכת מבחי' עצמי' החכמה. וזהו מ"ש ואהבת את הוי' אלקיך, ולכאורה אינו מובן איך שייך ציווי על האהבה כו',

ובד"ה הנך יפה רעייתי [לקו"ת שה"ש יג, ד] בפירוש יפה את רעייתי רעו"ד, כתרצה הרצון שבמות, וכמשי"ש בענין נחל איתן ההמשכה מבחי' איתן בו"ק.

שריב"ז בכה וא' איני יודע באיזה דרך מוליכין אותי: ראה לקו"ת הוספות לס' ויקרא נ, ד. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שט. על מארז"ל ע' לא [ובהנסמך בהמ"מ שם]. אוה"ת פנחס ע' אינט ואילך. סה"מ תרכ"ו (הוצאת תשמ"ט) ע' קעב ואילך. תרל"ב ח"ב ע' שגא ואילך וע' שצט ואילך. תרמ"ו

ס"ע יד ואילך. תרע"ח ע' שסא ואילך. עטר"ת ע' שעט ואילך. תרפ"א ע' שיג ואילך. תרפ"ד ע' רמ ואילך. תרפ"ז ע' רכז ואילך. תרפ"ח ע' קיג ואילך. תרצ"ו ע' 50 ואילך. ה"ש"ת ע' ב ואילך. סה"מ מלוקט ח"א ע' קלט ואילך. ועוד.

בנים אתם להוי' אלקיכם . . . כמו שהבן נמשך ממוח האב: ראה גם תניא רפ"ב. אוה"ת האינו שם ע' איתרמג.

ואהבת את הוי' . . . איך שייך ציווי על האהבה: ראה גם לעיל ס"ע טו. וש"נ.

מכל אינון מדות כלל, לאו דאית לך צדק ידיעא ואינו בערך להיות מקור למדות, וכדי שיהי' התחברות או"ס בבחי' מדות זהו ענין הקרבנות שנק' לחם דהיינו שע"י הקרבנות שהיו מקריבין ע"ג המזבח והיתה נכללת בשרשה והיתה עולה עד רוא דא"ס כידוע, עי"ז נעשה המשכת או"ס בבחי' מדות כו', וזהו למשל כמו הלחם שמחבר את הנשמה עם הגוף, שהגוף אינו בערך אל הנשמה, וכדי שיהי' התחברות הנשמה אל הגוף זהו ע"י הלחם, שהלחם נתברר באצטומכא ונתהפך לדם, ועי"ז נמשך ומתחבר הנפש בגוף, כי הדם הוא הנפש וכן אמרו רביעית דם שהנפש תלוי בו דהיינו שבדברים דקים שבדם מלובש הנפש, נמצא שהמאכל הוא ממוצע ומחבר את הנפש עם הגוף, וכך כדי שיהי' התחברות או"ס עם בחי' מדות שנק' בשם גוף וכמ"ש וכמה גופין תקינת לון, זהו ע"י הלחם של הקרבנות. ועכשיו שאין לנו קרבנות תפלות כנגד קרבנות תקנו, וע"כ נק' התפלה בשם אכילה, אכלתי יערי הוא בחי' יוצר אור, כי יוצר אור הוא כדי להעלות ולהפך את הנה"ב ששרשו מבחי' פני שור, ועי"ז שמתבונן איך שהמלאכים עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה והם בתכלית הביטול לאלקות עי"ז נתפעל גם הנה"ב ומתהפך ג"כ לקדושה, ועי"ז שנתהפך המדות דנה"ב עי"ז נעשה בחי' לחם למעלה שיהי' התחברות או"ס בבחי' מדות כו'.

ג) **אך** זהו דוקא כשבאתי לגני אז אכלתי, אז שייך לומר בחי' לחם, אבל באתרי' לאו אורחי' למיכל. והענין הוא דהנה איהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד, והנה עכצ"ל שאף שאיהו וגרמוהי ג"כ חד, אעפ"כ אינו דומה לבחי' איהו וחיוהי חד, דא"כ הי' צ"ל איהו וחיוהי וגרמוהי חד, וכיון שהוא מחלק ואומר איהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד, ע"כ צ"ל שאינו דומה בחי' איהו וחיוהי לבחי' איהו וגרמוהי חד כו'. והנה חיוהי הוא בחי' חכמה וכמ"ש והחכמה תחי', וגם בינה נק' חיוהי, לפי שחור"ב הם תרדל"מ וכיון שחכמה נק' חיוהי ממילא גם בינה נק' חיוהי וכמ"ש כי עמך מקור חיים שקאי על בחי' בינה כו'. והנה בחי' לחם זה דהיינו מה שע"י אתעדל"ת שע"י הקרבנות או תפלה גורם המשכת אלקות זהו דוקא בבחי' איהו

הקרבנות שנק' לחם . . . כמו הלחם שמחבר את הנשמה עם הגוף: ראה לקו"ת האינו עו, ב. סה"מ תרכ"ש ע' קו ואילך. וע' קיב ואילך. אך זהו דוקא כשבאתי לגני: בהבא להלן ראה אוה"ת אחרי שם ע' צא. וראה גם אוה"ת פנחס ע' איעג.

שאיהו וגרמוהי . . . אינו דומה לבחי' איהו וחיוהי: ראה ס' מאמרי אדמו"ר ה"צ הנחות תרס"ו ע' סא ואילך וס"ע טו ואילך. סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שמו ואילך. וש"נ. וככה תרל"ז פרק עו. סה"מ תרנ"ג ע' רכו ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' שא. ד"ה איהו וחיוהי תשט"ז.

חיוהי הוא בחי' חכמה . . . וגם בינה . . . שגרמוהי הוא בחי' כלים . . . מדות שהוא בחי' גרמוהי: בהמשך מים רבים תרל"ז ע' קסה [ועד"ז בכ"מ שנסמנו בהערה הקודמת, ובליקוט פירושים ומ"מ לתניא אגה"ק ריש ס"כ] מובא ב' פירושים בחיוהי וגרמוהי: א', פי' רבינו הזקן שחיוהי הם האורות גם האורות דו"ג וגרמוהי הם הכלים גם כלי החכמה ובינה. ב', פי' האריז"ל שחיוהי הם ג' ראשונות האור וכלי, וגרמוהי הם ז' תחתונות האור וכלי. ובכ"מ נכללו שני הפירושים יחד. וראה עד"ז בסה"מ תש"ח ע' 161. ועוד.

כו'. ולכן ה' יוסף חלוק מכל השבטים, כי השבטים היו מרכבתא תתאה כי השבטים הם בכריאה כשם שאין בלבך כו' יחיות, משא"כ יוסף ה' מבחי' אצי' שהוא בחי' תוס' אורות כו', דהיינו שיהי' התגלות בחי' י"ה וכמ"ש ביום ההוא יהי' ב"פ י"ה דהיינו שגם בו"ה יהי' התגלות בחי' י"ה ממש, ואף שגם עתה נמשך בחי' י"ה בו"ה זהו רק המשכת ההארה, משא"כ לע"ל יהי' התגלות בחי' י"ה בו"ה ממש, וע"כ אין בו אכילה ושתיה. וגם הגוף גשמי יהי' ניזון מאלקות ולא יהא צריך לבחי' לחם, וכמו שמצינו במשה שהי' בהר ארבעים יום לחם לא אכל, לפי שהי' ניזון מאלקות ממש רק שבמשה ה' לפי שעה, וגם איתא במדרש שהי' מצטער, והיינו לפי שהי' ילוד אשה ע"כ לא הי' יכול הגוף שלו כלל לקבל את עוצם הגילוי הגדול, משא"כ לע"ל שיתבררו הגופים וכמ"ש ועצמותיך יחליץ, דהנה עכשיו שינתה הארץ, דהנה כתיב תדשא הארץ כו' עץ פרי שיהי' טעם עצו ופריו שוה, והיינו שהגוף נק' עץ וכמ"ש כי האדם עץ השדה והנשמה נק' פריו, והי' הציווי שהגוף יהי' כמו הנשמה ולא יהי' הגוף מסתיר, ועכשיו שינתה הארץ שאין טעם עצו ופריו שוה, שאין הגוף כמו הנשמה, משא"כ לע"ל יהי' טעם עצו ופריו שוה, שהגוף יהי' כמו הנשמה ממש, ע"כ גם הגוף יהי' יכול לקבל גילוי אלקות ויהי' ניזון מזיו השכינה ולא יהי' צריך למזון גשמי כלל כו', וה"ז עוד תירוץ איך יוכל הגוף להיות ניזון מזיו השכינה.

ה) אך עדיין צ"ל שהרי איתא שלית מח' תפיסא בי' כלל, ואיך יהיו יכולים לקבל גילוי בחי' איתן שהוא בחי' גילוי עצמות החכמה שהרי לית מח' תפיסא בי' כלל. אך הענין הוא דהנה איתא בזהר לית מח' תפיסא בי' אבל נתפס הוא ברעותא דליכא, והענין הוא דהנה רעו"ד הוא בחי' רצון פשוט, דהנה אית רצון ואית רצון, אית רצון הנמשך ע"פ שכל והשגה דהיינו שע"י שמתבונן באלקו' בבחי' השגה והבנה ע"י נמשך לו הרצון לאלקות. אך זהו עדיין בחי' חיצוני' הלב, לפי שרצון זה נמשך מבחי' דעת והשגה כו'. אך פנימי' הלב הוא בחי' רעו"ד שהוא בחי' רצון פשוט

זח"ג רפט, ב (באד"ז): דלא איתידע ולא אשתמודע כו' אלא ברעותא דלבא. ובתקו"ז בהקדמה («פתח אליהו») יז, א: לית מחשבה תפיסא בך כלל" (סה"מ מלוקט ח"ה ע' צד הערה 19). במאמרי אדה"ז תקס"ג שם ע' שסג הובא בשם הר"מ. וראה גם [נוסף להנסמן לעיל בתחילת המאמר] תו"א וישב כו', א. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ב ע' תטו. אוה"ת תצא ע' תתר"א. סה"מ תרס"ט ריש ע' קעו.

פנימי' הלב הוא בחי' רעו"ד . . . וזהו בחי' איתן: באוה"ת האינו שם ע' בתקכב מעיר ע"ז: אף כי משכיל לאיתן זהו חכמה, ורעו"ד זהו פנימיות הלב. וי"ל כי פנימיות הלב מתאחדת עם המוח כמ"ש בד"ה בכ"ה בכסלו [תו"א וישב כט, ג].

השבטים . . . בכריאה כשם שאין בלבך . . . יחיות: ראה בכ"ז בארוכה לעיל ד"ה הללוי' גו' במרומים. וש"נ.

לע"ל שיתבררו הגופים וכמ"ש ועצמותיך יחליץ . . . שיהי' טעם עצו ופריו שוה: ראה לקו"ת ברכה ק, סע"ב. מאמרי אדה"ז תקס"ו ע' קפא"ב. אוה"ת בראשית לב, סע"ב ואילך. ראה גם אוה"ת אחרי שם ע' פו. וע' צא. שה"ש (כרך ב) ע' תפד. ביאורו"ז להצ"צ ח"ב ע' תרעה. סה"מ תרכ"ט ע' כב.

וה"ז עוד תירוץ . . . השכינה: תיבות אלו נוספו בגוכת"ק בספר תרל"ט. איתא בזהר לית מח' תפיסא בי' אבל נתפס הוא ברעו"ד: «כן הובא בשם הזהר בכ"מ בדא"ח. וראה

וגרמוהי, לפי שגרמוהי הוא בחי' כלים בחי' גוף, וכדי שיהי' התחברות או"א"ס בבחי' מדות שהוא בחי' גרמוהי זהו ע"י הלחם דוקא, וכמו למשל למטה בנפש האדם. משא"כ בבחי' איהו וחיוהי חד א"צ כלל לבחי' לחם לפי שבחכמה מתאחד שם או"א"ס ממש. וכמו למשל למטה כדי שיתאחדו כחות הנפש עצמן עם הנפש אינו צריך כלל לבחי' לחם, רק כדי שיתחבר הנפש עם הגוף שהגוף אינו בערך כלל אל הנפש שזה רוחני וזה גשמי צריך לבחי' לחם, משא"כ כחות הנפש עם הנפש שאינו צריך לבחי' לחם, כך בחי' איהו וחיוהי חד שם אינו צריך לבחי' לחם. ואף שנאמר כולם בחכמה עשית שגם החכמה אינו בערך כלל אל או"א"ס, מ"מ כלי החכמה הוא באופן אחר ממש, עד שאינו שייך לומר כלל על בחי' חכמה בחי' גרמוהי, רק שנק' בחי' חיוהי שהוא בחי' חיות, וע"כ נעשה בחי' איהו וחיוהי חד גם לא ע"י לחם העלאת מ"ן מלמטה למעלה, כי זווג דאו"א הוא יחוד תמידי תרדל"מ לעלמין כו' (ומה שאמרו ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים שקאי על בחי' חכמה, זהו בחי' חכמה שבמדות מוחין דז"א, משא"כ בבחי' חכמה עצמה אינו שייך כלל שם בחי' לחם ישראל מפרנסין). וזהו באתרי' לאו אורחי' למיכל דהיינו בבחי' איהו וחיוהי חד אינו שייך כלל לומר בחי' לחם. ודרך כלל ההפרש בין איהו וחיוהי לאיהו וגרמוהי חד זהו ההפרש בין יחוד י"ה ליחוד ו"ה, שבחי' י"ה שם אינו שייך בחי' לחם, ובבחי' ו"ה שם שייך בחי' לחם כו'. וזהו שהקרבתו היו רק על המזבח החיצון, משא"כ על מזבח הפנימי לא הי' שום קרבן, לפי שמזבח הפנימי הוא ענין מה שבאתרי' לאו אורחא למיכל, וע"כ לא היו מקריבין ע"ג המזבח הפנימי שום קרבן.

ד) ובזה יובן ענין עוה"ב שאין בו אכילה ושתיה, והיינו לפי שבעוה"ב יהי' בחי' המשכת תוס' אורות, שיהי' התגלות בחי' איהו וחיוהי דהיינו שיהי' התגלות בחי' חכמה, כי אותיות איתן משמשות לעתיד, שלע"ל יהי' התגלות בחי' איתן בחי' חכמה כו' שהוא בחי' איתן. וזהו מ"ש ביוסף ותשב באיתן קשתו, והיינו כי יוסף הוא ע"ש תוס' אורות שקאי על לע"ל וכמ"ש והי' ביום ההוא יוסף אד' שנית ידו, ולע"ל יהי' גילוי בחי' איתן שהוא בחי' י"ה, ע"כ נא' ביוסף ותשב באיתן קשתו

לדוד תשמי'. ועוד.

ובזה יובן ענין עוה"ב שאין בו אכילה ושתיה: בהבא להלן [עד סוף הפרק] ראה גם לקו"ת דרושים לשבת שובה סה, ד. מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ס"ע קעא"ב. תק"ע ע' נט. אוה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תשעה"ו וע' תשצא"ב. שם (כרך ג) ע' א'כד"ה. וראה לקו"ת צו טו, ג"ד. אוה"ת ואתחנן שם ס"ע רכד ואילך. נ"ך שם ע' שח"ט. וזהו מ"ש ביוסף ותשב באיתן קשתו: ראה גם אוה"ת ויחי שפז, ב. שצב, סע"א ואילך.

שאינו שייך לומר כלל על בחי' חכ' בחי' גרמוהי: ראה גם אוה"ת אחרי ע' פו. וע' צא. וזהו שהקרבתו היו רק על המזבח החיצון משא"כ על מזבח הפנימי: ראה גם לקו"ת האינו עה, ד. דרושים לשמע"צ פו, סע"א. מאמרי אדה"ז תקס"ד ס"ע סו ואילך. וע' עב ואילך. מאמרי אדהאמ"צ שמות ח"ב ע' תרעג ואילך. תו"ח שמות תמג, א ואילך. דרך מצותיך פו, ב ואילך. אוה"ת ויקהל ע' ב'קפה"ו. ב'קצה ואילך. בריג ואילך. סה"מ תרל"ה ח"א ע' קלו ואילך. תרנ"א ע' קלה ואילך. סה"מ מלוקט ח"ב ע' קכ"ג. ד"ה תפלה